

Kadına Yönelik Şiddet Nedir?

Kadına yönelik şiddet, kamusal alanda ya da özel yaşamında cinsiyeti nedeniyle kadına uygulanan fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik zarara neden olan tüm eylemleri kapsayan davranışlardır. Bu durum, tarih boyunca toplumun erkek egemen düşünce, inanç ve davranış kalıpları ile başlayan ve günümüze kadar uzanan kadın ile erkeklerin arasındaki eşitsizlikleri yansıtan toplumsal yapıdan kaynaklanır. Erkek egemen düşünce ve davranış biçimi güç gösterisi, kadınları kontrol etme güdüsü ışığında toplumsal düzenin altyapısını biçimlendirmiştir.

Şiddet Türleri Nelerdir?

Fiziksel şiddet: Bedensel ve fiziksel bakımdan kadından güçlü durumda olan bir erkek, bu gücünü bir üstünlük ve şiddet aracı olarak kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak veya cezalandırmak amacıyla kullanıyorsa “fiziksel şiddet” söz konusudur. Bu şiddet biçimi, kadının vücut dokunulmazlığını ihlal ederek fiziksel acı verecek şekilde bedene temas ederek ya da eşya kullanarak uygulanabilir. Yumruklamak, tokatlamak, tekmelemek, ısırarak, boğazını sıkmak, bıçakla yaralamak, kafasına eşya fırlatmak fiziksel temas içeren şiddet biçimlerine örnektir.

Psikolojik şiddet: Kadının duygusal durumunun ve ihtiyaçlarının, kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla şiddet aracı olarak kullanılması halinde “psikolojik şiddet” söz konusudur.

- Erkeğin isteklerini yerine getirmesi amacıyla kadını cezalandırıcı, küçük düşürücü, yaralayıcı, tehdit edici davranış ve tutumlar sergilemek,
- Kadının nerede, ne zaman, kimlerle görüştüğünü, ne giydiğini, nereye gittiğini denetlemek,

- Duygu sömürsü yapmak, suçlu hissettirmek, utandırmak, küsmek, surat asmak, alay etmek, tehdit, küfür ve hakaret etmek,
- Yalnızlaştırmak; ailesi veya arkadaşları başta olmak üzere yakınlarından fiziksel veya duygusal olarak uzaklaştırmaya çalışmak, maddi ve manevi destek alabileceği bütün kişiler ve kuruluşlarla arasını bozmak ve bunlara ulaşımını engellemek; sevilmediğini, istenmediğini söylemek,
- Ne düşündüğünü, ne hissettiğini, ne istediğini, onun için neyin iyi olduğunu kadın adına tanımlamak, onun adına kararlar almak,
- Gerçekleştirilmesi imkansız taleplerde bulunmak, yerine getirildiğinde ise talepleri değiştirmek,
- Kişiliği, fiziksel görüntüsü, ailesi vb. ile ilgili hakaret etmek,
- Çocukları suçlu hissettirmek için kullanmak, çocukların kaçırılacağı, gösterilmeyeceği, elinden alınacağına ilişkin tehditler savurmak; çocuklara şiddet uygulamak.
- Beceri ve yeteneklerini küçümsemek, karar mekanizmalarına dahil etmemek, bireysel haklarını yok saymak, yaptıklarını sürekli eleştirmek ve kendisini akılsız, aciz, yetersiz, beceriksiz, zayıf, muhtaç ve bağımlı hissettirmek,
- Hasta, sorunlu ya da deli olduğunu hissettirmek,
- Kadının sahip olduğu evcil hayvanlara, kadını cezalandırmak ve kontrol etmek amacıyla şiddet uygulamak,

Cinsel şiddet: Cinselliğin, kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla şiddet aracı olarak kullanılması halinde “cinsel şiddet” söz konusudur. Cinsel şiddet, kişinin cinsel dokunulmazlığını hedef alan eylemlerden oluşur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) cinsel şiddeti “cinsel eylem gerçekleştirmek amacıyla girişim, istenmeyen cinsel içerikli konuşmalar, birini cinsel amaçlı kullanmak, mağdur ve fail arasındaki ilişkinin niteliğine bakmaksızın, ev ya da iş orta-

mında kişinin cinselliğine yönelik zorlayıcı yaptırımlar” şeklinde tarif etmiştir.

Cinsel şiddet dendiğinde ilk akla gelen eylemler ise cinsel saldırı, tecavüz, cinsel istismar, ilişkiye zorlamak, teşhircilik yapmak, pornografik görüntüler izlemeye zorlamak, sürekli takip ederek telefon, internet gibi teknolojik araçlarla cinsel içerikli materyaller ya da konuşmalarla rahatsız etmek, onay almadan çıplak görüntülerini çekmek bu görüntüleri kullanarak şantaj yapmak, zorla evlendirmek, kadın ticareti ve fuhuşa zorlamak, cinsel ilişkiyi bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanmak gibi eylemlerdir.

Ekonomik şiddet: Kadını ekonomik olarak zarara uğratan eylemler, kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa “ekonomik şiddet” söz konusudur. Kadının çalışmasına, meslek edinmesine, eğitim almasına veya işinde yükselmesine engel olmak, istemediği bir işte zorla çalıştırmak, gelirene el koymak, borçlandırmak (kadının adına kredi çektirmek, senet imzalatmak, şirket

açtırmak ve kredi kartını kullanmak), para biriktirmesine, hesap açmasına ve yatırım yapmasına engel olmak, oldukça düşük miktar harçlıklarla günlük yaşamını sürdürmesini istemek, ekonomik konulardaki kararları kadına danışmadan tek başına almak, iş yerine gelip olay çıkartarak kadının işten atılmasına neden olmak vb davranışlar en yaygın görülen şiddet biçimleridir.

Dijital şiddet: Teknolojik araçlar, kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa dijital şiddet söz konusudur. Son yıllarda sosyal medya aracılığıyla yaygınlaşan, dijital ortamda 7/24 gözetlenmesi ve takip edilmesini içeren şiddet biçimleri, “yeni kuşak şiddet” olarak da adlandırılmaktadır. Dijital şiddet biçimlerinin bir kısmını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Cep telefonuna sürekli mesaj göndermek ya da kadının mesaj göndermesini istemek,
- Israrlı bir şekilde cep telefonundan aramak,
- Akıllı telefon uygulamalarını kullanarak kadını takip etmek ve denetlemek,
- İletişim bilgilerini (telefon numarası, mail adresi, sosyal medya hesaplarını), ona sormadan başka kişilere vermek ve bu kişilerin de kadına rahatsız edici mesajlar ve görüntüler göndermesini istemek,
- Çıplak fotoğraflarını çekmek veya çekmekle tehdit etmek, gizli kamera ile kayıt almak, bu kayıtları internet üzerinden yaymak veya yaymakla tehdit etmek,
- Sosyal medya üzerinden arkadaşlık kurarak, kadının kimlik bilgilerini almak, sonra da bu ilişkiyi kullanarak şantaj yapmak,
- Sosyal medya hesaplarını karıştırmak ve buradaki bilgilerle kadını denetlemek, tehdit etmek,
- Sosyal medyada kadını küçük düşüren, hakaret ve nefret içeren paylaşımlarda, yorumlarda bulunmak.

Şiddet Kadınları Nasıl Etkiler?

Şiddete maruz kalmak, her kadında farklı etkilere yol açsa da korku, çaresizlik ve güvensizlik duyguları her kadının ortak duygusu durumunu oluşturur. Bunlar, şiddet gören kadınların çevreleri nezdinde edilgen ya da zavallı bir halde olduğu, normal olmadıkları algısına neden olmakta ise de esasen yaşadıkları ağır saldırı karşısında verdikleri son derece doğal tepkilerdir.

Şiddetin kadınlar üzerinde kısa ve uzun vadeli, farklı boyutta etkileri bulunur.

Psikolojik etkileri:

Korku, suçluluk, utanç, güçsüzlük, yalnızlık ve çaresizlik hissetme, başkasına güvenmekte zorlanma, özsaygı ve özgüven eksikliği, kendini önemsiz hissetme, sürekli tetikte olma, endişeli ve gergin olma, sürekli kötü bir şeyler olacakmış duygusunu taşıma, olaylara aşırı duygusal reaksiyonlar verme, kolay irkilme hali, tekrar eden kendine zarar verme davranışları (kesme, jilette doğrama, yaraları koparma vb.), intihar düşünceleri veya teşebbüsleri, alkol ve madde bağımlılığı, yeme bozuklukları, cinsel bozukluklar, uyku bozuklukları, öfke patlamaları, kirlenmişlik hissi, başkalarından tamamen farklı olduğunu hissetme, kendini tamamen değişmiş, kaybetmiş gibi hissetme, kendini yalnızlaştırma, tecrit etme, geri çekme, şiddetin psikolojik sonuçları arasındadır.

Fiziksel etkileri:

Yaralanmalar, kalıcı sakatlıklar, ölüm, yaşla artan kronik ağrılar, düzenli olarak doktora gidilmesinin ve sağlığı için gerekenlerin yapılmasının engellenmesi, düzenli beslenememe, sağlık sorunlarının ihmal edilmesi, ruhsal sıkıntıların bedene yansımaları, panik ataklar, tiroit, mide, sırt, baş ağrıları, bayılma atakları, geçici felçler, kürtaj, artan düşük ve ölü doğum oranları, düşük ağırlıklı bebeklere sahip olmak şiddetin fiziksel etkileri arasındadır.

Toplumsal etkileri:

Toplumsal izolasyon, erken evlilik, erken annelik, anne ve bebek kaybı, ciddi oranda okul ve iş devamsızlıkları, ekonomik zarar (iş göremez durumda olmak), şiddetin bir sonucu olarak yoksullaşma, bozulan aile ilişkileri, çocukların fiziksel, duygusal ve toplumsal ihtiyaçlarına yeterli düzeyde cevap verememek şiddetin toplumsal etkileri arasındadır.

Kadınlar Neden İlişkilerini devam ettirirler?

Kadınlar genellikle ilişkilerinin değil, şiddetin bitmesini isterler. İlişkinin bitmesini istedikleri nokta artık ilişkiden ümitlerini kestikleri ve şiddete tahammül etme noktasının zirveye ulaşmasıyla ortaya çıkar. Ancak o durumda da birçok engelle karşılaşılırlar. Defalarca ayrılmayı denemelerine karşın, şiddetin döngüsü veya ekonomik, kişisel ya da toplumsal nedenlerden dolayı şiddet uygulayan kişiye geri dönmeleri sıkça rastlanan bir durumdur.

Kadınlar için en tehlikeli dönem ayrılmaya çalışma dönemidir. Günümüzde sıkça rastlandığı gibi ayrılmaya çalışan kadınların büyük bir bölümü, ölümle sonuçlanabilen, çok ağır şiddet biçimlerine maruz kalırlar. Ayrılmak isteyen kadın sadece eşinden şiddet görmekle kalmaz, eşinin ailesinin (kayınvalide, kayınpeder, kayınbirader vb.) yanı sıra kendi ailesinin de kadına ayrılmaması yönünde baskı ve şiddet uygulaması sıkça rastlanan bir durumdur.

Kadınlar, aşağıdaki nedenlerden dolayı, şiddet yaşasalar bile kendilerini ilişkide kalmak zorunda hissederler:

Kişisel Nedenler:

Korku: Şiddet uygulayan kişinin kendisine, çocuklarına, ailesine daha çok zarar vereceğinden, intikam alacağından, çocukları göstermeyeceğinden korkmak, yalnız, güçsüz, çaresiz kalacağı için endişelenmek.

Tecrit: Maddi ve manevi destek alabileceği bütün kişiler ve kurumlarla bağlarının sistematik bir şekilde koparılmış olması, kanuni haklarından ve gerçek alternatiflerinden haberdar olmamak, hayatta kalma ve çocukları hayatta tutma çabalarının ve stratejilerinin bütün yaşam enerjilerini tüketmesi, hayatta kalmaya çabalamaktan daha geniş tabloyu ve alternatifleri görememek.

Utancı: Yaşadığı şiddetten ve seçtiği ya da sahip olduğu eşten utanmak.

Acıma: Şiddet uygulayanın kendisine ihtiyacı olduğunu, kendisi olmasa intihar edeceğini, kendisine bakamayacağını, aç kalacağını düşünmek; ona acımak.

Suçluluk: Şiddetin kendi suçu olduğunu, başarısız olduğunu düşünmek. Yeterince iyi olamadığını, yetersiz bir kadın, anne ve eş olduğunu düşünerek kendini suçlu hissetmek; şiddetin kendisiyle ilgili olduğunu düşünmek.

Umut : Her şeyin zamanla düzeleceği, şiddetin duracağı ya da geçici olduğu inancını taşımak. Şiddetin sorumluluğunu üstlenme eğilimi. Her şeyin her zaman kötü olmadığını, bazen de güzel günler, mutlu anlar olduğunu tekrarlamak.,

Şiddeti önemsizleştirmek: Bütün erkeklerin şiddet uyguladığına, bunun normal olduğuna ve çok önemli olmadığına yönelik savunmalar yapmak.

Stockholm Sendromu (Travmatik Bağlanma): Adını 1973 yılında İsveç'in Stockholm kentinde bir banka soygunu sırasında, soyguncular ve rehineler arasında gözlemlenen ilişki biçiminden alır. Yoğun psikolojik ve fiziksel şiddet ortamlarında oluşabilen psikolojik bir savunma ve baş etme yöntemidir. Güç dengesizliğinin çok belirgin olduğu, şiddetin gelişigüzel uygulandığı durumlarda saldırıya uğrayan kişi belirsizlik ve kontrolsüzlük duyguları içinde yaşar; kaçamayacağı, çaresiz olduğu inancı geliştirir. Şiddetin durduğu anlar bir ödül, hediye, iyilik, lütuf gibi algılanır. Bu nedenle de şiddeti uygulayan kişiye karşı empati, şükran, sempati gibi olumlu duygular gelişir; kişinin şiddet uygulayandan ayrılması zorlaşır. Şiddet sonucu oluşan bu durumun geriye döndürülmesi, şiddetin durması ve yeni gerçekliklerin oluşturulmasıyla mümkün olabilir.

Günümüzde Stockholm Sendromu, kadınların şiddet yaşadıkları ilişkiden uzaklaşmalarını zorlaştıran önemli psikolojik sebeplerden biri olarak kabul edilir.

Ekonomik Nedenler:

- Ev kadını olmak, herhangi bir yerden gelire sahip olmamak.
- Çalışıyor olsa bile geçinebilecek kadar para kazanamıyor olmak.
- Çocuklarının ve kendisinin masraflarını ödeyemeyecek durumda olmak.
- Kendisine ve çocuklara bakacak bir gelire sahip olmadığı gerekçesiyle çocukların velayetinin kendisine verilmeyeceği düşüncesine sahip olmak.

Toplumsal Nedenler:

- Ailevi, kültürel, dini kısıtlamalar ve baskıların olması. Ayrılınmaması, dayanması, buna katlanması, böylece doğru olanı yapmış olacağının telkin edilmesi ve kendisinin de bunu içselleştirmesi.
- Adli süreçlerden ve destek alabileceği diğer kurumlarla ilişki kurmaktan çekinmesi, bu kurumlardan yeterli desteği görememesi, hatta caydırıcı tavırlarla karşılaşması.
- Boşanmanın getirdiği maddi ve manevi zorluklardan korkması. Erkek egemen toplumun boşanan kadına "iyi gözle" bakmaması yüzünden farklı şiddet ve tacizlere maruz kalacağını düşünmesi.
- Ailenin ve arkadaşlarının çoğu zaman destek olmamaları, destek olmaya korkmaları, hatta kimi durumlarda kadınların ayrılmasını engellemeye çalışmaları, "sen gel ama çocukların gelmesin, onlar o adamın çocukları" gibi sözler sarf etmeleri.

- Türkçe bilmeyenlere ana dilinde bilgi ve destek verilmediği için bu bilgi ve desteklere tek başına erişememesi.

Çocuklarla İlgili Nedenler:

- Çocukları kaçıırır, velayeti alır korkusu
- Çocuklara zarar verir, taciz eder korkusu
- Tek başına çocuklara bakamayacağı korkusu
- Çocukların babayla beraber büyümeleri gerektiği inancı, babasız kalacağı korkusu

Şiddetin Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Etkileri

Çocuklar ve ergenler doğrudan şiddete maruz kalabilir

Şiddete tanık olabilir (görmek, duymak veya sonrasında yaşananlarla baş etmek zorunda kalmak)

Kadınların şiddete maruz kaldığı ortamlarda çocukların fiziksel, duygusal, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kalma ihtimali erkek şiddetinin olmadığı ortamlardan çok daha fazladır.

Şiddete uğrayan anneler, öfkeli, depresif, çaresizlik ve ümitsizlik duyguları içinde, enerjisiz, başka bir bireyin ihtiyaçlarıyla sınırlı şekilde ilgilenilebilecek duygusal enerjiye sahip olabilirler.

Psikolojik etkileri: Öfke, ölmekten ya da bir ebeveynin kaybindan aşırı korku, suçluluk duygusu ("koruyamadım", "engelleylemedim", "sebepe oldum" vb.), düşük özgüven, aşırı endişe, intikam duyguları, davranış problemleri, dikkat dağınıklığı, uyuşma, ait olmama duyguları hissetme, kabus görme, uyku bozuklukları, kişilik bozuklukları, saplantılı davranışlar, fobiler vb.

Ebeveynlerinden veya onlara bakmakla yükümlü kişilerden yeterli duygusal desteği alamayan çocukların gelişmeleri ciddi

olarak sekteye uğrayabilir. Toplumsal yaşamdan çekilip içlerine kapanabilir ya da öfke kontrolü konusunda hayatları boyunca insanlarla ilişki kurmada zorlanabilirler.

Fiziksel etkileri: Yaralanmalar, kalıcı sakatlıklar, ölme veya öldürme, sağlık sorunları, düzenli sağlık kontrollerini ihmal etme, yetersiz beslenme, okul devamsızlığı, okul başarısızlığı, intihar teşebbüsleri.

Çocukların Cinsel İstismarı:

Ebeveynlerin veya akrabaların ya da tanıdık çevreden yetişkinlerin kendi cinsel isteklerini tatmin etmek için çocuğu kullanması, çocuk üzerinde güç kullanarak, çocuğu korkutarak, tehdit ederek, kandırarak veya ikna ederek çocukla cinsel yakınlık kurmaya çaba göstermesi ve cinsel haz almasıdır. Fiziksel temas içermeyen cinsel içerikli konuşma, teşhircilik, röntgencilik, çocuğa cinsel içerikli film vb. gösterme/izletme, cinsel ilişkiye tanık olmaya zorlama, çocukla cinsel ilişki kurma, çocuğa zorla dokunma, çocuğun dokunması için zorlama, çocuğa sürtünme, çocuğu pornografik yayınlarda kullanma, çocuğu fuhuşa veya evlenmeye zorlama cinsel istismar örnekleridir.

Fiziksel göstergeler:

- Yürüme ve oturmada zorluk çekme
- Yırtılmış, lekeli veya kanlı iç çamaşırları.
- Genital bölgede acı, şişkinlik, kızarıklık, kanama ya da kaşıntı.
- İdrar yaparken acı çekme
- Genital bölgenin dışında bereler, kanama ya da yırtılmalar olması
- Cinsel yolla bulaşan hastalıkların tespiti
- Karın ağrısı, mide bulantısı

Davranışsal göstergeler:

- Uygun olmayan cinsel oyunlar veya ileri derecede cinsel bilgi sahibi olma ve rastgele cinsel ilişki kurma.
- Aşırı duygusal tepkiler gösterme, duygularını kontrol edememe
- Okulda beklenmedik zorlanmalar
- Uzaklaşma ve depresyon
- Kardeş rekabetinde aşırı üzülmeye
- Akranlarla ilişkilerde zorluk ve onlarla ilişkiden çekinme
- Kendi kendine sosyal tecrit oluşturma
- Fiziksel temas veya yakınlıktan kaçınma
- Ani ve aşırı kilo değişimi (zayıflama ya da şişmanlama)
- Belli yerlerden ve kişilerden çok fazla korkma
- Tanıdık bir yetiştikenden kaçma ya da kaçınma davranışı sergileme
- Çocuğun ifadesi

Duygusal göstergeler:

Cinsel istismar, çocuğun güven duygusunda çok büyük tahribatlara yol açar. Bundan başka, istismarcı, çocuğu sürekli sessiz kalması için “Bu bizim küçük sırrımız” gibi ifadelerle manüple eder ya da tehdit eder. Bu yönlendirme çocuğun anlama yetisini aşan bir durumdur. Çocuk, kendine ve yakınlarına güvensiz davranma, içe kapanma, kendini suçlama, utanç, depresyon, kaygı, ruhsal gelgitler, öfke tepkileri, uyum problemleri gibi bir dizi duygusal tepkiler verir:

Bilişsel/Gelişimsel/Akademik göstergeler:

- Öğrenme güçlüğü
- Dağılmış ilgi/dikkat eksikliği
- Akademik başarısızlık

Uzun ve kısa süreli psikolojik etkileri:

- Travma sonrası stres bozukluğu gösterme
- Kabuslar
- Fobiler-korku tepkileri
- Uyku bozuklukları
- İçer kapanma
- Dikkat eksikliği
- Tuvalet alışkanlıklarında problemler, gerilemeler, gecikmeler
- Aşırı fantezi kurma
- Uyurgezerlik
- Yeme bozuklukları (anoreksia, bulimia gibi)

Unutmayın! Cinsel istismarın en güçlü göstergelerinden biri, çocuğun ifadesidir. Çocuk cinsel istismara uğradığını söylüyorsa, bunu ciddiye alın. Çocuğun iyiliği ve onu korumak için kuşaklarınızı bir kenara bırakın.

Şiddete Uğradığınızda Neler Yapabilirsiniz?

Şiddete uğradığınızda, size en yakın karakola, jandarma komutanlığına, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne (ŞÖNİM), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğüne, cumhuriyet başsavcılığına, kaymakamlığa/valiliğe, aile mahkemesine, belediyelere ve kadın örgütlerine başvurabilirsiniz.

Bunun yanı sıra, evden çıkmadığınız durumlarda ise, günün her saatinde Alo 183 Sosyal Destek Hattı'nı ve 155 Polis İmdat'ı arayabilirsiniz. (Bu 112 Hattı oldu. Ancak 155'ten de ulaşıyor.)

6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'dan yararlanarak şiddet uygulayana

karşı evden uzaklaştırma, iletişim araçlarıyla rahatsız etmesini engelleme, evinize, işinize veya diğer adreslerinize yaklaşmasını engelleme, kişisel bilgilerinizi gizle(t)me, şiddet uygulayanın silahına el koydurtma, kişiden korunmak amacıyla yakın koruma talep etme, tedbir nafakası talep etme, geçici maddi yardım talep etme, geçici velayet talep etme, geçici genel sağlık sigortasına başvurma, müşterek konuta aile konutun size tahsisini isteme dahil pek çok önlem alabilirsiniz.

Şikâyetçi Olmak İsterseniz

UNUTMAYIN! Eğer fiziksel şiddette maruz kaldıysanız, öncelikle karakola/jandarma komutanlığına, savcılığa ya da hastanelerin acil bölümlerine başvurmalısınız.

- KADES Uygulamasını telefonunuza indirip, acil durumlarda bu uygulama yoluyla da koluğa bildirimde bulunabilirsiniz.

Başvurduğunuz yer karakol ya da Jandarma komutanlığıysa;

- Yaşadıklarınızı ayrıntılı şekilde anlatın ve anlattığınız şekilde tutanağa geçmesini sağlayın.
- Uygulamada kolluk birimleri, mağdur ifadelerine matbu şekilde “avukat talep edilmediği” yönünde bir beyan yazmaktadırlar. Buna mutlaka itiraz edin ve avukat talep edin. Çünkü Ceza Muhakemeleri Kanunu 234. Madde uyarınca mağdurların “Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme” hakkı vardır. Bu hakkı kullanarak avukat talep ettiğinizde, baro size avukat atayacaktır.

- Tutanağı imzalamadan önce mutlaka okuyun; tutanakta eksik ya da yanlış ifadeler varsa değiştirilmesini isteyin. İfadenizin eksiksiz ve doğru şekilde tutanakta yer aldığından eminseniz, tutanağı imzaladıktan sonra, tutanağın imzalı bir örneğini mutlaka kendiniz için alın ve saklayın.
- Polis tutanak tutmak istemezse, kendisine mutlaka tutanak tutması gerektiğini, bunu yapmaması halinde cezai işlem uygulanacağını hatırlatın ve görevini ihmal ettiğini söyleyin. 155'i arayarak bu duruma dair sesli kayıt oluşturun.
- Karakola/jandarma komutanlığına başvurduğunuzda, polisin/jandarmanın sizi doğrudan hastaneye sevk ederek, darp raporu almanızı sağlaması gerek. Eğer polis/jandarma sizi hastaneye sevk etmezse, tutanak yazılmadan önce mutlaka hastaneye sevkinizi talep edin ve bunun yapılması konusunda ısrarcı olun.

Darp Raporu Almak İsterseniz;

Doğrudan hastanelerin acil bölümüne başvurabilir, sizi muayene eden doktora yaşadıklarınızı anlatarak darp raporu alabilir ve eğer istiyorsanız hastane polisine şikayetinizi iletebilirsiniz.

Vücudunuzdaki izler kaybolmadan, muayene olmak ve darp raporu almak, yaşadığınız şiddeti kanıtlayabilmek için önemlidir.

UNUTMAYIN! Darp izlerini raporlamak amacıyla hastaneye gitmek için kendinizi hazır hissetmiyorsanız, vücudunuzdaki darp izlerinin size ait olduğu ve çekim tarihi belli olacak şekilde fotoğraflayabilirsiniz.

Savcılığa Başvuru Süreci

Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) tanımlanan bir suçun mağduru iseniz, yani size karşı tehdit, hakaret, fiziksel şiddet söz konusu ise (şiddet uygulayan kişi, kocanız, komşunuz, mahallenizdeki

bakkal ya da sokaktan geçen herhangi biri olabilir), karakol/jandarma komutanlığı yerine doğrudan bir şikayet dilekçesi ile savcılığa da başvurabilirsiniz. Şikayet dilekçenizden en az dört adet kopya alın, hepsini imzalayın, bir tanesi de mutlaka sizde kalsın.

Sizde kalacak kopyaya memurun, dilekçeyi aldığını göstermesi için kaşe basmasını; tarih, imza ve soruşturma numarasını eklemesini isteyin.

Şikayet dilekçenize olayın nerede, ne zaman, nasıl gerçekleştiğini, varsa tanıkların isim ve adreslerini yazın, olayı ispatlamaya yarayacak delillerle birlikte dilekçenizi savcılığa verin.

Savcı dilekçenizi aldıktan sonra ifadenizi alacak, delilleri toplayacak, varsa tanıklarınızı dinleyecek ve ardından şikayetçi olduğunuz kişinin ifadesini alacaktır. Bu işlemlerin ardından, eğer savcı dava açmayı gerektirecek koşullar olduğunu düşünürse bir iddianame düzenleyerek dosyayı mahkemeye gönderecektir. Mahkeme iddianameyi kabul edip davanın açılmasına karar verdiğinde, size mahkemeden duruşma günü ve saatini bildiren bir tebligat (yazılı haber kağıdı) gelecektir. Belirtilen günde ve saatte duruşmaya gitmeniz, gidemeyecek durumda iseniz yazılı mazeret dilekçesi vermeniz ve söz konusu şikayetinizi mahkemede anlatmanız gerekmektedir.

Savcı dava açmak için gerekli koşulların oluşmadığını düşünürse, kovuşturmaya yer olmadığına, yani davanın açılmamasına karar verir. Bu karar da size yazılı şekilde bildirilecektir. Bu kararın elinize ulaştığı tarihten itibaren 2 hafta içinde Sulh Ceza Hakimliğine itiraz etmeniz gerekir. Bu itiraz üzerine Sulh Ceza Hakimliği ya itirazı kabul edip dava açılmasına karar verecektir ya da itirazınızı reddedecektir. Hakimin bu süreç sonunda vereceği karar kesindir, bir daha itiraz edemezsiniz.

UNUTMAYIN! Eğer maruz kaldığınız suç, öldürmeye teşebbüs, kaçıрма, tecavüz, uzun süreye yayılan kötü muamele gibi bir

filse öncelikle bir avukatla görüşmenizde büyük fayda var. Eğer avukat tutacak maddi gücünüz yoksa bulunduğunuz yerdeki barodan, adli yardım kapsamında, ücretsiz avukat talep edebilirsiniz. Ayrıca Kadın Dayanışma Vakfı veya Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı gibi kuruluşlardan telefonla ya da yüz yüze hukuki danışma desteği alabilirsiniz.

Sığınak Desteğine İhtiyacınız Varsa;

Bulunduğunuz yerdeki Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü, karakol/ jandarma komutanlığı, belediyeler/ belediyelerin kadın danışma merkezleri ve kadın örgütlerine sığınak desteği için başvurabilirsiniz. Adli bir süreç başlatmak istemerseniz de bu kurumlara başvurarak sığınak ve danışma desteklerinden faydalanabilirsiniz. Ayrıca yapacağınız görüşme sizi güçlendirecektir. Yalnız olmadığınızı fark edip alabileceğiniz desteklerle ilgili ayrıntılı bilgi edinebilirsiniz.

Sığınak desteği için Türkiye'nin herhangi bir yerindeki karakola başvurabilirsiniz; başvuracağınız karakolun ikametgahınızın olduğu karakol olması gerekmez. Başvurduğunuzda, karakoldaki memurlar sizi ve çocuklarınızı bir sığınağa yönlendirmekle yükümlüdürler. Bunun için herhangi bir delil ya da tanığa ihtiyacınız yoktur, sığınağa yerleşmek istediğinizi sözel olarak ifade etmeniz yeterlidir.

Sığınaklar, erkek şiddetine maruz kalan kadınların, çocuklarıyla birlikte kalabilecekleri, şiddetten uzak ve bağımsız bir yaşam kurmak için ihtiyaç duydukları desteği alabilecekleri yerlerdir.

Eğer 12 yaşından büyük erkek çocuğunuz varsa, sığınak desteğini çocuğunuz ile birlikte almanız uygulamada mümkün olmayabilir. 6284 sayılı Kanuna göre, devlet bu durumda olan kadın ve çocuklara ev tahsis etmekle yükümlüdür. Fakat uygulamada ne yazık ki bu mümkün olmamaktadır. Çocuğunuz-

zu bırakabileceğiniz güvenli bir yer yok ise devlet, çocuğunuzu koruma altına alarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı bir kuruluşa yerleştirebilir. Sığınakta kaldığınız süre içinde çocuğunuzu düzenli olarak görebilir, sığınaktan ayrıldıktan sonra ise çocuğunuzu yerleştirildiği kurumdan alıp birlikte yaşayabilirsiniz.

Boşanma Davası Açmadan Kocanızdan Ayrı Yaşamak İsterseniz;

Medeni Kanun'daki düzenlemeye göre, ortak hayat sebebiyle kişiliği, ekonomik güvenliği veya ailenin huzuru ciddi biçimde tehlikeye düştüğü sürece ayrı yaşama hakkına sahipsinizdir. Ayrı yaşamaya karar verdiğinizde Aile Mahkemesi'ne başvurarak aile konutuna şerh konulması, ev eşyalarının sizde kalması, velayetin düzenlenmesi, size ve çocuklarınıza nafaka bağlanması gibi taleplerde bulunabilirsiniz. Yani boşanma davası açmadan da kocanızın evliliğe ilişkin özellikle parasal yükümlülüklerini yerine getirmesini istemeniz mümkündür.

Aynı durum, örneğin kocanızın sebepsiz yere ya da haklı olmayan bir nedenle evi terk etmesi, ortak hayatın başka bir sebeple sürdürülmesinin olanaksız hale gelmesi durumunda da söz konusudur. Bu durumda da boşanma davası açmadan kendiniz ve varsa çocuklarınız için nafaka, müşterek evin size tahsis edilmesi ve yukarıda bahsedilen diğer önlemleri talep etmeniz mümkündür.

UNUTMAYIN! Fiili ayrılık durumu söz konusu olduğu durumlarda, velayetin ve çocuklarla kişisel ilişkinin düzenlenmesini, çocuklar ve kendiniz için nafakaya hükmedilmesini mahkemen talep edebilirsiniz.

Nafaka Almak İsterseniz;

Fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik şiddete uğradığınızda 6284 sayılı Kanun'dan yararlanarak, şiddetin önlenmesi için uzak-

laştırma, iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme gibi tedbir kararlarının verilmesini isteyebilir, kendiniz ve varsa çocuklarınız için tedbir nafakası talep edebilirsiniz.

Boşanma davası açmak istemeyip ayrı yaşamak istediğinizde veya kocanız tarafından terk edildiğinizde, kendiniz ve yanınızda kalan ortak çocuklarınız için tedbir nafakası davası açma hakkınız bulunmaktadır. Boşanma davası açıldığında da, dava sonuçlanıncaya kadar kendiniz ve çocuklarınız için nafaka talep edebilirsiniz. Dava süresince hakim tedbiren velayete ve nafakaya karar vermekle yükümlüdür. Dava sonunda boşanmaya karar verildiği takdirde, 18 yaşından küçük çocuklarınızın velayeti size verilmişse, babanın da çocuklara bakma yükümlülüğü bulunduğundan, gelirinizin olup olmamasına bakılmaksızın, çocuklar lehine iştirak nafakası verilmesine karar verilecektir. Size nafaka bağlanabilmesi içinse, boşandıktan sonra yoksullaşacağınızı belgelerle ispatlamanız gerekmektedir. Genellikle herhangi bir işyerinde çalışmayan veya asgari ücretle çalışan kadınlara nafaka bağlanmakta, kocalarıyla eşdeğer ücrette çalışan kadınlar lehine ise nafaka bağlanmamaktadır.

Boşanmak İsterseniz;

Boşanma, ayrılık, nafaka, velayet gibi konularda dava açmak istiyorsanız ve avukat tutacak maddi gücünüz yoksa bulunduğunuz yerdeki barodan, adli yardım kapsamında, ücretsiz avukat talep edebilirsiniz.

Eğer bir avukatınız yoksa davanızı, mahkeme başvuru harcı ve asgari gider avansını (bilirkişi ücreti, tebligat gideri, tanıklılık ücreti vb.) ödeyerek kendiniz de açabilirsiniz. Bu giderler her yıl belirlenen mahkeme harçları tarifesine göre değişiklik göstermektedir. Boşanma davası ile birlikte talep edilen nafakayla maddi ve manevi tazminat davaları için ayrıca harç ödemeneze gerek yoktur. Ayrıca boşanma dilekçenizde herhangi bir geliriniz olmadığını ve adli yardımdan yararlanmak istediğinizi

belirtirseniz, mahkemenin adli yardımdan yararlanmanıza karar vermesi durumunda, gider avansını ödemekten de muaf olursunuz.

Çocukların Velayetini Almak İsterseniz;

Velayet; çocuğun adının belirlenmesi, eğitimi, yetiştirilmesi ile ilgili kararları kapsar. Evlilik devam ettiği sürece anne ve baba velayeti birlikte kullanırlar. Bu süreçte eşler çocuğun menfaatine aykırı olmayacak şekilde çocukla ilgili bu tür kararları birlikte alırlar. Velayet hakkı ortak olduğu için şiddete maruz kaldığınızda evi terk ederken çocuklarınızı yanına almanız suç değildir.

Eşlerden birinin boşanma davası açması halinde hakim çocuğun yaşı, ihtiyacı ve menfaatini gözeterek, geçici velayeti dava süresi boyunca eşlerden birine verebilir. Hakimin geçici velayet konusundaki kararı değişmezse ve boşanma kararı kesinleşirse, velayet hakkı kalıcı hale gelir.

Uygulamada mahkemeler, genellikle çocukların velayetini anneye vermektedirler. Özellikle ilköğretim çağına gelmemiş çocukların velayeti, annenin çocuğa bakmasını engelleyecek önemli bir durumu olmadıkça (ağır ve sürekli hastalık, engellilik vb.) çoğunlukla anneye verilmektedir. Velayetin verildiği taraf, diğer taraftan çocuk için iştirak nafakası isteme hakkına her zaman sahiptir. Bu, kadının kendisi için talep edebileceği yoksulluk nafakasından ayrı ve farklı bir nafaka türüdür. Anlaşmalı boşanma davasında talep edilmemiş olsa bile, boşanmanın ardından, çocuk ergin oluncaya kadar her zaman iştirak nafakası talep edilebilir.

Velayeti kaldırmak isterseniz;

Velayetin verildiği taraf, çocuğa ilişkin sorumluluklarını ağır biçimde ihmal ediyorsa (çocuğu okula göndermemek, temel ihtiyaçlarını karşılamamak vb.), çocuğun fiziksel ve ruhsal ge-

lişimine zarar veriyorsa ya da velayet hakkı olan kişi sonradan çocuğa bakamayacak derecede ağır hasta olmuşsa, engellilik nedeniyle çocuğun bakımını üstlenemeyecek duruma gelmişse, velayet hakkı olmayan taraf mahkemeye başvurarak velayetin kaldırılması ya da değiştirilmesi için dava açabilir.

Velayete sahip anne veya baba başka biriyle yeniden evlense dahi velayet hakkını kaybetmez. Ancak çocuğun menfaati gerektirdiğinde velayet sahibi değiştirilebileceği gibi, durum ve koşullara göre anne ve babaya velayet hakkı verilmeyerek çocuğa vasi (yasal temsilci) de atanabilir.

Avukat İhtiyacınız Varsa;

Kanuni haklarınızı elde etmek için bir avukatınızın olması gerekmiyor, ancak bir avukattan yardım almak süreç içerisinde hatalı işlem yapmanızı önleyebileceği gibi sonuç almanızı da kolaylaştırabilir. Eğer bir avukatınız yoksa hukuk davaları için (boşanma, 6284 sayılı Kanun gereği tedbirler, tazminat davaları vb.) yaşadığınız ildeki baronun Adli Yardım Servisi'ne ikametgah belgesi, fakirlik belgesi ve kimlik fotokopisiyle başvurarak ücretsiz avukat ataması yapılmasını talep edebilirsiniz. Baro, ihtiyaç dahilinde size ücretsiz bir avukat tayin edecektir.

Cinsel saldırı suçu ile öldürmeye teşebbüs gibi alt sınırı 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların mağduruysanız, karakol, savcılık, mahkeme aşamalarının her birinde Baro'nun Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) servisinden size avukat görevlendirilmesini isteyebilirsiniz.

Eğer herhangi bir suç nedeniyle şüpheli/sanık konumunda iseniz karakol, savcılık, mahkeme aşamalarının her birinde suçun niteliğine bakılmaksızın CMK servisinden size avukat atanmasını isteyebilirsiniz. Bunun için karakolda/ savcılıkta/ mahkemede sözlü olarak avukat talep edebileceğiniz gibi yazılı olarak da talepte bulunabilirsiniz. Böylelikle, yaşadığınız zorlu süreçte hem

kendinizi yalnız hissetmezsiniz, hem de işlemlerinizin usulüne uygun ve eksiksiz yapılması mümkün olur.

Adli Yardım Servisi'nden veya CMK Servisi'nden atanan avukatınızdan memnun değilseniz, neden memnun olmadığınızı anlatan bir dilekçe ile baroya başvurabilir ve başka bir avukat ataması yapılmasını talep edebilirsiniz.

UNUTMAYIN! T.C. kimlik numaranızın bulunduğu fotoğraflı bir kimlik ile PTT Merkez Müdürlükleri'nden veya yetkili şubelerden e-devlet şifresi alarak, internet ortamında sizin açtığınız veya hakkınızda açılan davaların ve icra takiplerinin ne aşamada olduğunu bizzat takip edebilirsiniz.

Ekonomik Desteğe İhtiyacınız Varsa;

Maruz kaldığınız şiddetten uzaklaşmak ve tek başına bir hayat kurabilmek için bazı sosyal yardımlardan yararlanabilirsiniz.

Şiddete maruz kaldığınızda, 6284 Sayılı Kanun kapsamında, kaymakamlıklardan “geçici maddi yardım” talep edebilirsiniz. Kanunda, geçici maddi yardım yapılmasına karar verilmesi halinde, 16 yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır, denmektedir.

Eğer geçiminizi sağlamakta zorlanıyorsanız, bulunduğunuz ilçe kaymakamlığına bağlı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na sosyal yardım alabilmek için başvurabilirsiniz. Başvuru sonrası ekonomik durumunuzu tespit etmek için yapılacak sosyal incelemeden sonra, bir defaya mahsus ya da düzenli para, kira, yacak, eğitim, gıda yardımları alabilirsiniz.

Eğer bakmakla yükümlü olduğunuz çocuklarınız varsa ve ekonomik zorluklar nedeniyle zorluk yaşıyorsanız, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan aynı (gıda, eşya vb.) ve nakdi destek talep edebilirsiniz. Bunun için Aile, Çalışma ve Sosyal

Hizmetler Bakanlığı'ndan il veya ilçe müdürlüklerine bir dilekçeyle başvuruda bulunmanız gerekir. Başvuru sonrası yapılacak sosyal incelemenin ardından, sosyal ve ekonomik destekten yararlanmanıza karar verilip verilmeyeceği belli olur.

UNUTMAYIN! Başvurularınızı iki nüsha halinde ve bir dilekçeyle yazılı olarak yapmanız faydalı olacaktır. Dilekçenin bir nüshasını ilgili kuruma verdiğinizde size bir evrak kayıt numarası verilecektir; sizde kalan dilekçe nüshasına evrakı aldıklarına ilişkin kaşe, imza, tarih ve evrak kayıt numarasını işlemelerini isteyin.

Başvurabileceğiniz kuruluşlar

- Polis merkezleri, jandarma karakolları
- Aile Mahkemeleri
- Sağlık kuruluşları
- Cumhuriyet Savcılığı
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlükleri
- Belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri
- Baroların Adli Yardım Büroları
- Bağımsız Kadın Örgütleri (Kadın Dayanışma Vakfı, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Kadın Dernekleri Federasyonu vb.)

Acil telefonlar

- Polis imdat -155
- Jandarma -156
- Acil Çağrı Merkezi – 112
- Alo 183 (Sosyal Destek Hattı)

SON SÖZ

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri her geçen gün artarak devam etmektedir. İstatistiklere göre 2020 yılında 470 kadın cinayete kurban gitmişken 2023 yılında bu sayı 563'e yükselmiştir. İstatistikler bu denli açık bir şekilde artış göstermekteyken kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin engellenmesi ve bunlarla mücadele konusunda çok geniş kapsamlı tanımlar, önlemler ve açıklamalar içeren, uluslararası toplum tarafından imzalanmış olan, ülkemizin de taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi mevcut iktidar tarafından feshedilmiştir. Kadına yönelik şiddetle mücadele eden tüm sivil toplum örgütleri bu nedenle "İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR" sloganını kullanmakta ve tüm kadınları şiddete karşı mücadeleye davet etmektedir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için mücadele bayrağının yükseltilmesi sağlıklı bir toplumsal yapının kurulması için elzemdir. Bu nedenle;

- **6284 sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun etkin şekilde uygulanmalıdır.**
- **İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'ne geri dönülmelidir.**

HEP BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ!

**SAĞLIKLI TOPLUM KADINLAR ELİYLE İNŞA
EDİLECEKTİR**

UNUTMAYIN ŞİDDET KADERİNİZ DEĞİLDİR!

**GEREK EV İÇİNDE GEREKSE İŞYERİNDE MARUZ
KALDIĞINIZ HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIKLA
ETKİN ŞEKİLDE MÜCADELE EDEBİLMEK İÇİN KESK VE
ESM'DE ÖRGÜTLENELİM!**

ENERJİ SANAYİ VE MADEN KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKASI

Adres : Mithatpaşa Cad. No: 24/13 Yenişehir/ANKARA

Tel : 0 312 435 24 21 – 435 64 21

Faks : 0 312 435 05 03

E-Posta : esmgenelmerkez@gmail.com

Web : www.esm.org.tr

KASIM 2024

Dipnot:

Bu broşür 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü sebebiyle yapılan etkinlikler çerçevesinde şiddet konusunda farkındalığı artırmak, kadınların bilinç ve bilgi düzeyine katkıda bulunmak amacıyla ESM Genel Dış İlişkiler Kadın ve Çevre Sekreterliği tarafından hazırlanmıştır.

Broşürün hazırlanmasında internet üzerinde kamuoyuna açık olarak yayınlanmış bilimsel makalelerden, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Kadının İnsan Hakları Derneği vb. organizasyonların yayınlarından yararlanılmıştır. Söz konusu kuruluşlara kadına şiddetle mücadele konusunda yaptıkları çalışmalar nedeniyle teşekkür ederiz.